Cemaat namazının hükmü

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2014 - 1436

IslamHouse.com

﴿ حكم صلاة الجماعة ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2014 - 1436

IslamHouse.com

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

Soru:

Cemaat namazının hükmü nedir?

Cevap:

Cemaat namazının en büyük, en kuvvetli ve en faziletli ibâdetlerden biri olduğu konusunda âlimler ittifak etmişlerdir.

Nitekim Allah Teâlâ, kitabı Kur'an-ı Kerim'de cemaatle namazı zikretmiş onu (savaş gibi) korku halinde bile emrederek şöyle buyurmuştur:

﴿ وَإِذَا كُنتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَلْتَقُمْ
طَآئِفَةٌ مِّنْهُم مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوٓا۟ أَسْلِحَتَهُمْ ۖ فَإِذَا سَجَدُوا۟
فَلْيَكُونُوا۟ مِن وَرَآئِكُمْ وَلْتَأْتِ طَآئِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا۟
فَلْيُصَلُّوا۟ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا۟ حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ۗ وَدَّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُوا۟ لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُم مَّيْلَةً وَٰحِدَةً ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ

أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنتُم مَّرْضَىٰٓ أَن تَضَعُوٓاْ أَسْلِحَتَكُمْۖ وَخُذُواْ حِذْرَكُمْۗ إِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٠٢﴾

[سورة النساء الآية: ١٠٢]

"(Ey Nebi!) **Cephede sen de onların** (mü'minlerin) **arasında bulunup da onlara namaz kıldırmak istediğinde, içlerinden bir grup kalkıp seninle beraber namaza dursunlar, silahlarını da yanlarına alsınlar.Namazda olanlar secdeye vardıklarında** (bir rekât kıldıklarında)**, diğer bir grup** (düşmana yüzlerini dönmüş bir halde sizi korumak için) **arkanızda dursunlar.** (İlk grup, 2. rekâtı kendileri kılıp selâm verdikten sonra)**, namaza daha başlamamış olan diğer grup gelip seninle beraber namaza dursunlar.**(1.rekâtı seninle birlikte kıldıktan sonra 2. rekâtı kendileri tamamlasınlar)**. Düşmanlarına karşı ihtiyatlı davranıp silahlarını da yanlarına alsınlar.İnkâr edenler arzu ederler ki, silâhlarınızdan ve eşyanızdan bir gafil olsanız da size ani bir baskın yapsalar. Yağmurdan zahmet çekerseniz veya hasta olursanız, silâhlarınızı bırakmanızda size bir vebal yoktur. Bununla beraber**

ihtiyatlı olun (tedbirinizi alın)**. Şüphesiz Allah, inkârcılara alçaltıcı bir azap hazırlamıştır."**[1]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde cemaatle namazın gerekliliğine delâlet eden çok sayıda hadis vardır.

Örneğin bir hadiste o şöyle buyurmaktadır:

((لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ آمُـرَ بِالصَّـلَاةِ، فَتُقَـامَ، ثُـمَّ آمُـرَ رَجُلًا، فَيُصَلِّيَ بِالنَّاسِ، ثُمَّ أَنْطَلِقَ بِرِجَالٍ مَعَهُمْ حُـزَمٌ مِـنْ حَطَبٍ إِلَى قَوْمٍ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَاةَ، فَأُحَرِّقَ عَلَيْهِمْ بُيُوتَهُمْ بِالنَّارِ.)) [رواه البخاري ومسلم]

"Andolsun içimden şöyle geçirdim: Bir adama cemaate namaz kıldırmasını emredeyim; sonra ellerinde odun demetleri olan adamlarla namaza (cemaate) **gelmeyenlere gideyim ve evlerini üzerlerine cayır cayır yakayım!"**[2]

---

[1] Nisâ Sûresi: 102

[2] Buhârî, Kitabu'l-Ezan, Cemaat namazının gerekliliği bâbı, hadis no: 644. Müslim, Kitabu'l-Mesâcid,Cemaat namazının fazîleti bâbı, hadis no: 251 (651).

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- yine şöyle buyurmaktadır:

((مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِهِ فَـلَا صَـلَاةَ لَهُ إِلَّا مِـنْ عُذْرٍ.)) [رواه ابن ماجه]

"Her kim, ezanı işitir de özürsüz olarak mescide gelmezse, onun namazı yoktur (evinde veya işyerinde kılmış olduğu bu namaz kendisinden kabul olunmaz)**."[1]**

İbn-i Abbas'a -Allah ondan ve babasından râzı olsun-:

- Özür nedir? diye sordular.

-Düşman korkusu veya hastalıktır."

Âmâ bir adam olan İbn-i Ümmi Mektûm'un hadisinde sâbit olduğuna göre o, (Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek) şöyle demiştir:

((يَـا رَسُـولَ اللَّهِ! إِنَّـهُ لَـيْسَ لِي قَائِـدٌ يَقُـودُنِي إِلَى الْمَسْجِدِ، فَسَأَلَ رَسُـولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُـرَخِّصَ لَهُ

[1] İbn-i Mâce, Kitab Mesâcid, Cemaat namazından geri kalmanın günahının büyük oluşu, hadis no:793

فَيُصَلِّيَ فِي بَيْتِهِ، فَرَخَّصَ لَهُ فَلَمَّا وَلَّى دَعَاهُ فَقَالَ: هَلْ تَسْـمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلاَةِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَجِبْ.)) [رواه مسلم]

"Ey Allah'ın elçisi! Beni mescide götürecek kimsem yoktur. Evimde namaz kılmama izin var mı?

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- önce izin verdi. Adam dönüp gitmeye başlayınca onu çağırdı ve:

-Ezânı işitiyor musun? diye sordu.

Âmâ adam:

-Evet, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- O halde icâbet et (cemaate gel)**."**[1]

Abdullah b. Mes'ud'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

---

[1] Müslim, Kitab Mesâcid, Ezanı işitenin mescide gelmesinin gerekliliği bâbı, bâb no:43, hadis no: 255 (653).

((مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَلْقَى اللهَ غَـداً مُسْـلِماً فَلْيُحـاَفِظْ عَلَ
هَذِهِ الصَّلَواَتِ حَيْثُ يُنادَى بِهِـنَّ، فَـإِنَّ اللهَ شَرَعَ لِنَبِـيِّكُمْ
سُنَنَ الْهُدى، وَإِنَّهُنَّ مِنْ سُنَنِ الْهُدى، وَلَوْ أَنَّكُمْ صَلَّيْـتُمْ فِي
بُـيوُتِكُمْ كَماَ يُصَليِّ هَذاَ الْمُتَخَلِّـفُ فِي بَيْتِـهِ لَتَرَكْـتُمْ سُـنَّةَ
نَبِـيِّكُمْ، وَلَوْ تَرَكْتُمْ سُـنَّةَ نَبِـيِّكُمْ لَضَلَلْـتُمْ، وَماَ مِـنْ رَجُـلٍ
يَتَطَهَّرَ فَيُحْسِـنُ الطُّهـوُرَ ثُـمَّ يَعْمِـدُ إِلَى مَسْـجِدٍ مِـنْ هَـذِهِ
الْمَساَجِدِ إِلاَّ كَتَـبَ اللهُ لَهُ بِكُـلِّ خُطْـوَةٍ يَخْطوُهاَ حَسَـنَةً
وَيَرْفَعُهُ بِهاَ دَرَجَة وَيَحُطُّ بِهاَ سَيِّئَـةً وَلَقَدْ رَأَيْـتُناَ وَماَ يَتَخَلَّفُ
عَنْهاَ إِلاَّ مُناَفِقٌ مَعْلوُمٌ النِّـفاَقِ وَلَقَـدْ كاَنَ الرَّجُـلُ يُـؤْتَى بِـهِ
يُهاَدَى بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتَّى يُقاَمَ فِي الصَّفِّ.)) [رواه مسلم]

"Kıyâmet günü müslüman olarak Allah’a kavuşmak isteyen, nerede ezân okunursa, namazları orada kılsın. Şüphesiz ki Allah, nebinize hidâyet yollarını meşrû kılmıştır.İşte bu namazlar da hidâyet yollarından birisidir. Şayet siz, cemaatten geri kalan şu adam gibi namazları evinizde kılarsanız, nebinizin yolunu terk etmiş olursunuz. Nebinizin

yolunu terk ederseniz, işte o zaman sapıtırsınız. Her kim, güzel bir şekilde abdest alır, sonra da bu mescitlerden birisine gelirse, attığı her adım için, Allah ona bir sevâp yazar, derecesini bir kat yükseltir ve bir günahını da siler. Bizim zamanımızda namazdan ancak münâfıklığı belli olan kimse geri kalırdı. Hasta olan kimse, iki kişi tarafından koltuklanarak namaza getirilir ve safta durdurulurdu."[1]

Sahih görüş, cemaatle namaz kılmanın farz olduğunu gerektirir. Çünkü İslâm ümmeti, tek bir ümmettir. Birliğinin kemâli, ancak ibâdetinde birlik olmasıyla gerçekleşir.İbâdetlerin en büyüğü, en faziletlisi ve en kuvvetlisi ise, namazdır. O halde İslâm ümmetinin bu namaz üzerinde birleşmesi de farzdır.

Âlimler, cemaatle namazın ibâdetlerin en büyüğü, en faziletlisi ve en kuvvetlisi olduğunda birleştikten sonra bunun namazın sıhhati için şart olup-olmadığında veya cemaat olmadan kılınan namazın günah olmakla birlikte

---

[1] Müslim, Kitab Mesâcid, Ezanı işitenin mescide gelmesinin gerekliliği bâbı, bâb no:43, hadis no: 255 (654).

sahih olup olmadığında ihtilâf etmişlerdir.Bu konuyla ilgili daha başka ihtilâfları da vardır.

Doğru olan görüş şudur:

Cemaat, namaz için bir farzdır ama namazın sıhhatinin bir şartı değildir. Fakat şer'î bir mazereti olmadıkça cemaati terk eden kimse günahkârdır. Namazın sıhhati için cemaatin bir şart olmadığının delili ise, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in cemaatle kılınan namazın, tek başına kılınan namazdan daha faziletli olduğunu söylemesidir.[1] Cemaatle kılınan namazın, tek başına kılınan namazdan daha faziletli olduğunun söylenmesi, tek başına kılınan namazın da bir fazileti olduğunu gösterir. Bu bir fazîlet ise, ancak namaz sahih olduğu zaman olur.

Her hâlükârda akıllı erkek ve erişkin her müslümanın, ister yolcu olsun, isterse mukim olsun, cemaat namazına gelmesi gerekir.

[1] Müslim, Kitab Mesâcid, Ezanı işitenin mescide gelmesinin gerekliliği bâbı, bâb no:44, hadis no: 256 (654).